Mu´cizede aklı icbar var mı?

İlker Bey: “Aklı aczde bırakan peygamber mu’cizeleri, teklif sırrına uygun düşer mi?”

Önce bu iki kavramı tanıyalım: Mu’cize, bir peygamberin, kendi hakkaniyetini ve doğruluğunu ispat etmek için Allah’ın izniyle gösterdiği olağan dışı, fevkalâde, benzerini insanların yapmaktan aciz kaldıkları hâdisedir. Peygamberin Allah elçisi olduğunun delilidir. Aklı icbar etmez.

İmtihan ve teklif sırrı ise, insanların kendi hür iradeleriyle iman etmelerini gerektirir; imanda icbar ve zor kullanmayı asla kabul etmez.

Bütün peygamberler mu’cize göstermişlerdir; ama asla icbar kullanmamışlardır. Mu’cizenin, kâinat Hâlık’ı tarafından peygamberin dâvâsına bir tasdikten ibaret olduğunu beyan eden1 Bedîüzzaman Hazretleri, peygamberlik dâvâsını ispat etmek ve münkirleri ikna etmek için buna ihtiyaç olduğunu, bunun icbar etmek için verilmediğini ve bu amaçla da kullanılmadığını kaydeder. Bu sırdan dolayıdır ki, mu’cizeleri sadece peygambere muhatap olanlar görmüşler; onun dışında diğer insanlara bizzat gösterilmemiştir. Meselâ, ayın ikiye bölünmesi mu’cizesi yeryüzü halkının tamamı tarafından görülebilecek bir mahiyette iken, sadece Peygamber Efendimiz’e (asm) muhatap olanlar görebilmişler; diğerleri muhtelif sebepler perdesi altında görmekten uzak tutulmuşlardır. Çünkü bütün yeryüzü halkına göstermek icbar mânâsı taşıyabileceğinden, teklif sırrına uygun düşmezdi. Oysa iman sadece teklif sırrı ile akla kapı açmayı, ama ihtiyarı elden almamayı gerektirmektedir.2

Peygamberler insanlar içinde seçilerek Allah elçiliği vazifesiyle görevlendirilmişler; ara sıra mu’cize göstermekle beraber, ekseriyetle normal insanlar gibi yaşamışlardır. Genelde münkirlerin isteğine nazaran Cenâb-ı Hakk’ın takdir buyurduğu mu’cizeleri dışında, hiçbir olağanüstü hayatları ve yaşantıları olmamıştır. Normal insanlar gibi, hatta daha da ağır şartlarda aç kalmışlar, susuz kalmışlar, yorulmuşlar, çile çekmişler, hastalanmışlar ve ıztırap içinde yaşamışlardır. Bütün bu olumsuz hallerde en mükemmel şekilde insanlığa numune olmuşlar; sabrı, sebatı, imanı, teslimi, tevekkülü ve Allah’a güvenmeyi hem öğretmişler, hem de bilfiil yaşayarak göstermişlerdir.

Peygamberler tarihine bir göz attığımızda, mu’cizelerin icbar yönünün değil, bilâkis ikna edici yönünün tamamen ön plâna çıktığını görmekte gecikmeyiz. Ne Hazret-i

Salih Peygamberin (as) devesi, ne Hazret-i İbrahim'in (as) ateşi, ne Hazret-i Musa'nın (as) değneği, ne Hazret-i İsa'nın (as) hastalara şifa vermesi ve ölüleri diriltmesi; ne de Hazret-i Peygamber Efendimiz'in (asm) şakk-ı kameri, elinden su akıtması, Mescid-i Aksa yolculuğu ve sair mu'cizeleri… Hiçbirisi icbara vesile teşkil etmemiştir.

Bütün mu'cizelerde gördüğümüz ortak tepki şu olmuştur: Bir kısım insanlar hidâyetle şereflenirken; bir kısım da ya sihir veya büyü demişler; ya da peygamberin mecnun ve deli olduğu zehabına kapılmışlardır. Ebû Bekir gibi elmas ruhlu adamlarsa ancak bu teklif sırrı ölçütünün korunmasıyla ortaya çıkmışlardır.

Aslında, adına sünnetullah dediğimiz ve insanoğlunun olağan ve sıradan zannettiği tabiat olaylarının her birisi de Allah'ın birliği, büyüklüğü, azameti, izzeti, cemâli… ve sair sıfatlarını tanımak için yeterli mu'cize örnekleriyle doludur; en azından hiçbirisi sıradan değildir, hiçbirisi âdiyâttan değildir. Her birisi harikuladedir. Her birisi insanı benzerinden aciz bırakan birer tecellidir.

Fakat gelin görün ki, yaratılış mu'cizeleri bazılarının imanlarını arttırırken, bazılarının da inkârlarını kalınlaştırıyor. Adam inanmayacaksa "doğal" deyip çıkıyor. Yani yine icbar yapılmama sırrı muhafaza ediliyor; yine teklif sırrı korunuyor. İmanda nasibi olanlarsa küçük bir emareyi ve işareti bile hidayeti için vesile kabul ediyor. Her şeyin Allah'ın sıfatlarını bildiren harikulâde birer tecellî olduğunu iman ve itiraf ediyor.

Dipnotlar:

1- Mektûbât, s. 91,

2- Sözler, s. 538